

MUSEITIDNINGEN

Medlemsblad för Råå museiförening

HÖSTMÖTE

IRAUFS FÖRSAMLINGSGÅRD, INGÅNG FRÅN KIELERGATAN
TISDAGEN DEN 31 OKTOBER 1995, KL. 19 - 21

PROGRAM

Rapporter och information

Servering av gott kaffe och kakor, pris 25 kr

Rååvägen nu och då:

Bildkavalkad av Örjan Kronvall

Rååvägen/Storgatan. Vykort från ca 1910.

Inför första spadtaget...

Bröderna Gad och Hans Rausing överlämnar donationsbeviset till Sven Backe och Ragnar Thornberg. Foto Örjan Kronvall.

Nu är vi nära att sätta spaden i jorden för vår byggnation. På senaste årsmötet presenterade arkitekt Inger Thede ett förslag angående museets om- och tillbyggnad, framtaget av Michelsen arkitekter, vilket fastställdes av årsmötesdeltagarna med överväldigande majoritet. Förutsättningen för byggstart är att finansieringen är extern. Med denna positiva inställning från årsmötet fick vi alla, i styrelsen, byggruppen och jobbgänget "råg i ryggen" att arbeta vidare på vårt stora och för museet utvecklande projekt.

Lördagen den 17 juni 1995 hade vi den stora glädjen att få besök av bröderna Hans och Gad Rausing, som gästade Råå med anledning av fadern Ruben Rausing's 100 årsdag. Dagen till ära hade Tetra Laval, fd Tetra Pak, bjudit ca 100 gäster, som alla hade arbetat under stiftaren Ruben Rau-

sing och betecknades således som företags veteraner. Efter en minnesstund och blomsternedläggning på Ruben Rausing's torg, tog veteranerna en promenad förbi föräldrahemmet på Matrosgatan för att därifrån transporteras ner till Råå Museum för fiske och sjöfart. Utanför museet hälsades alla hjärtligt välkomna av undertecknad varefter vår framlidne v. ordf. Sven Backe gjorde en presentation av museet och våra om- och tillbyggnadsplaner.

Familjerna Rausing har alltid varit mycket intresserade av att stödja museets verksamhet genom tidigare donationer. Hans och Gad Rausing ville vid detta tillfälle överlämna en ny donation, som var på en miljon svenska kronor och som skulle ses som en grundsten för att hjälpa museets byggprojekt, där museet får ännu större möjligheter att bevara det kulturella arvet.

Med stor glädje och stolthet mottog vi som styrelsens representanter detta gåvobrev och framförde i samband med detta museiföreningens stora tack och lovade att förvalta denna stora donation på bästa sätt för museets utbyggnad.

Efter denna ceremoni välkomnades gästerna in på museet och fick en mycket fin guidning av Eric Björck och Harry Monroe. De inbjudna veteranerna var överväldigade av vårt fina museum och önskade oss lycka till i vårt fortsatta arbete.

Under de månader som gått sedan årsmötet har mycket tid ägnats åt att ta kontakt med olika företag angående finansieringen samt många viktiga projekteringsmöte med arkitekterna från Michelsen och teknikerna från SIAB. Detta arbete har lett fram till att vi nu har färdiga bygghandlingar, vilket innebär att en byggstart kan ske inom överskådlig tid.

En av de stora drivande krafterna var eldsjälens Sven Backe. Vi, som hade förmånen att arbeta tillsammans med honom, vet att han var outtröttlig i sin jakt på välvilligt inställda företag och vi kommer nu med all kraft att fortsätta i hans spår. Till vår hjälp i byggruppen har Nils Pålsson välvilligt lovat att ställa upp för byggprojektet. Vi uppskattar Nisses erfarenhet, kunskap och alltid positiva inställning till vår verksamhet.

Verksamheten i övrigt har varit normal. Besöksfrekvensen har, trots det varma vädret, stigit i jämförelse med förra året. Sommaraktiviteterna, två musikinslag och fyra helgaktiviteter, är uppskattade men det diskuteras om det kanske är lämpligare att ha någon av aktiviteterna under augusti månad i stället för juli.

Många grupper har gästat oss, en del med internationella inslag, vilket är roligt och gör oss kända utanför våra gränser.

Rååfilmen, som numera finns på video, har gjort stor succé. Vi har sålt många och fortfarande står flera intresserade på kölistan. Otaliga fina händelser på Råå från "den gamla goda tiden" går att uppleva genom denna filmdokumentation.

Höstens studieresa går till Göteborg. Programmet kommer att innebära besök på Sjöfartsmuseet. Vi kommer dessutom att få en guidning av vår medlem, docent Jan Davidsson, på barken Viking. Detta är en resa som vi ser fram emot och som förhoppningsvis ger oss nya impulser.

Väl mött på höstmötet!

För Råå Museum - vi gör det tillsammans

Ragnar Thornberg
ordförande

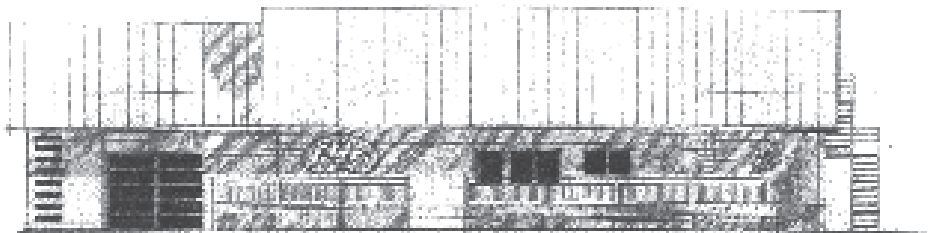
Årsskifte stundar och medlemsbeviset med nytt årskort bifogas detta nummer av Museitidningen. Vi ber dem som **ändrat adress** eller har annat meddelande till medlemsregistret att utnyttja **blankettens ändringsuppgift**.

Årsbetalande medlemmar betalar 50:- för år 1996. För nya årsmedlemmar, som anslutit sig efter 1 sept 1995, gäller redan erlagd avgift även för 1996.

Avgiften för ständigt medlemskap är 500:- Befintliga ständiga medlemmar betalar givetvis ej någon ny avgift.

Vi tar tacksamt emot **bidrag till projekt "Tillbyggnad"**. Använd gärna medlemsbevisets pg-blankett för inbetalningen.

Råå Museum i ny gestalt - ut ur anonymiteten!

Vårt nya vackra museum - fasad mot öster. Bild: Michelsen

Under ett kvarts sekel har jag passerat den rätt trista plåtbyggnaden i hamnområdet - en av 60-talets nyttobyggnader, som landat i det dåtida arbetsområdet på Råå för att där tjänstgöra som minkfoderfabrik.

För 10 år sedan kom min gästande kusin tinderögd och berättade att han upptäckt ett fantastiskt litet museum just i densamma - den trista plåtbyggnaden i hamnområdet. Sedan dess har jag hänvisat många vänner från när och fjärran till museet. Och reaktionen har alltid varit densamma: "Tänk att en så'n trist byggnad kan innehålla en så'n pärla!"

Så när vi på Michelsen Arkitekter blev ombedda att skissa på en tillbyggnad i form av en båthall och samtidigt skydda det illa medfarna taket ville vi även lyfta byggnaden ur anonymiteten och ge den en egen gestaltning. **Råå Museum i en byggnad, som utstrålar en egen hamnanknuten identitet, är lockande och välkomnande för besökande; samtidigt bekväm och funk-**

tionell för de entusiaster, som arbetar där.

Att ge byggnaden ett synligt tak med lutning, som alla andra skånska hus, var självklart. Att lägga det som gavlar hade inneburit mer form än funktion. Att lägga ett sadeltak med taklutning i den fulla husbredden hade gett ett alltför högt tak. Därför knäckte vi det och gav taket skyddande takutsprång i stället - som en hatt med sneda brätten. Och härunder en beklädnad av liggande, kraftig träpanel, som får ljusets skuggningar att "sänka" byggnaden. Panelen är tjärad med "båtsmörja", som impregnerar träet, doftar hav och ger träet en vackert skiftande patina vid olika ljusförhållanden.

Taket täcks av papp med trekantlist på traditionellt vis och glaspartierna har havsblåa karmar, som målade ögon mot det gråbruna träet. Materialen är till stora delar sponsrade av näringsidkande Rååbor genom Sven Backes försorg.

Ett av kraven var att inte störa verk-

samheten under byggtiden. Genom att lägga ett golv ovanpå det gamla taket kan volymen innanför det nya taket utnyttjas som förråd, bibliotek, kontor och pen-try. Härigenom tillvaratas värdefull yta i bottenplanet - både till utställningsyta men också för att bredda entrén och göra byggnaden välkomnande för alla, även för handikappade.

Invändigt öppnar sig byggnaden mot den nya båthallen, ett ljusst och luftigt rum, högt i tak och med fönster i nock, som "lyfter" taket ytterligare. Utefter nuvarande sydgaveln löper en balkong i förbindelse med det nuvarande loftet. Härifrån kan man se Golden Lady , Jäntan och de andra båtarna från ovan.

Utvändigt i hamnmiljön vill vi låta museét öppna sig och ge en glimt av härligheterna inuti. Detta gör vi genom att glasa upp hörnan på båthallen till en lanterna, ständigt lysande, liksom den uppglasade porten till båthallen, som synliggör båtarna invändigt och en öpp-

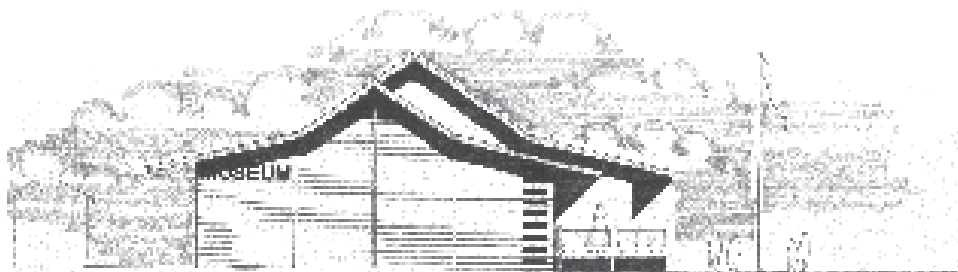
nare glasad entré. Entrédäcket växer ut till en kommandobrygga med ljugarbänkar för kvardröjande besökande.

Det har varit en intensiv debatt om Råå Museums förändring. Som arkitekt välkomnar jag debatten och ser den mer som en önskan om delaktighet än ett motstånd mot förändringar. Banala och medelmåttiga förslag väcker aldrig debatt. Utan varje jämförelse i övrigt vill jag erinra om Eiffeltornet, som byggdes enbart under förutsättning att det skulle rivras efter världsutställningen. Idag är det själva symbolen för Paris. Om Råå Museums nya gestalt på hamnplan kunde bli något av en symbol för Råå har vi lyckats.

Projektet är nu färdigprojekterat och upphandlat. Byggnadslov finns. Det är bara att sätta igång!

I ödmjukhet inför uppgiften och i tacksamhet till Råå Museiförening och Sven Backe, som möjliggjorde projektet genom att anskaffa medel till projektet i sin nuvarande form.

Inger Thede
Arkitekt SAR

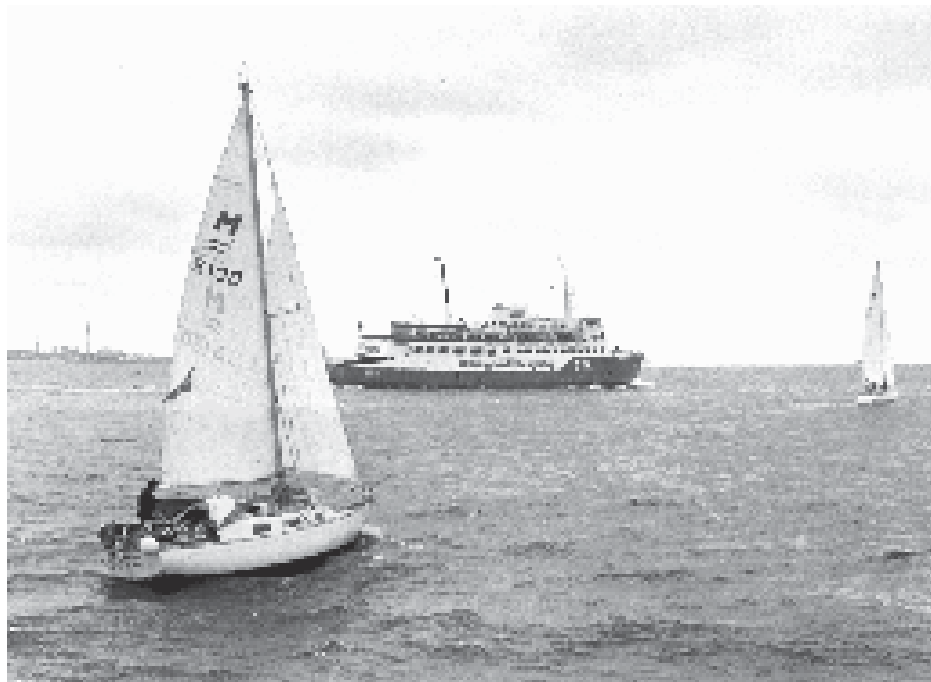
Fasad mot söder. Bild: Michelsen

SPARBANKEN stöder

En sjöman går i land

Golden Lady möter Regula på hemväg från den första världsomseglingen i juni 1983.

Foto Göran Stenberg, HD-FOTO.

Ensam seglade Kurt Björklund jorden runt tre varv, ensam är han om den bedriften. Döden har han sett i vitögat i en rykande storm utanför Sydafrika. Men han har också under ett par år av sitt liv fått leva i paradiset Bora-bora i franska polynesien.

Nu går världsomsegglaren i land. Sin trogna följeslagare Monsun 31:an Golden Lady förtöjer han för gott i tillbyggnaden på Råå Museum. Där kan han besöka henne när han vill, nu när han njuter sitt otium i stugan "Last harbour" på landborgen ovanför det blånande Öresund.

Kurt Björklund gick till sjöss 1936; 15 år gammal mönstrade han på som jungman i en Transmarinare. Han var den förste i släkten som valde sjömansyrket, fadern var statare på Ekeberga i östra Ramlösa. Modern såg till att mat alltid stod på bordet, men statarlivet var hårt och slit-samt. De äldre bröderna i den 12-hövdade syskonskaran såg ut som gamlingar redan när de var 17-18 år. Kurt tänkte: -

Inte jag. Kurt var inte som andra, han var lite av en ensling och drömmare. Han läste böcker av Haldór Laxness, Vilhelm Moberg och August Strindberg. Han längtade efter att få komma ut i världen. Kurt tyckte om att gå på bio. Han såg gärna engelska filmer. På det viset snapade han upp ord och meningar av sjömannens språk. På den tiden var filmerna inte textade.

Lättmatros i norska båtar

Jungmannen blev lättmatros i norska båtar. Det var lätt för en svensk att få jobb i utländska båtar, svenska sjömän hade rykte om sig att vara pålitliga. De norska båtarna var bra, människorna fina. 1942 seglade Kurt på den norska ångbåten Knoll om 1200 ton dw med last av smideskol på väg till Sheffield. Den gjorde inte mer än 5-6 knop och kunde aldrig hänga med i konvojerna. Utan förvarning blev Knoll torpederad i Bristolkanalen. Besättningen gick i båtarna och tog sig i land på Lundy Island. Efter två dygn kom en jagare till undsättning.

Kurt stegade upp till den svenska marinattachén i London och fick de papper som behövdes för att ta värvning i den engelska armén. Han blev kommandosoldat i 1:a regementet och var med om den stora invasionen i Normandie. Om det som hände under kriget talar Kurt Björklund inte gärna. Men han upplever inte minnena från den tiden som svåra. Han är stolt och tacksam över att ha lärt känna ovanliga och stora människor som offrade sina liv för en större sak, för friheten.

Muck från armén

1946 muckade Kurt Björklund från den engelska armén. Han seglade åter i norska båtar, nu som timmerman. 1962 blev han rorgångare på färjorna mellan Helsingborg och Helsingör. En av dem var Betula, vars överbyggnad finns bevarad i Råå hamn. Här lärde han känna massor av folk, i jobbet ingick att klippa biljetterna. En fredagskväll kunde det vara så många som 800 ungdomar som skulle av och på färjan vid varje tur. Ibland lånade någon en tia av honom, men han fick den alltid tillbaka. Än idag kommer folk från den tiden och pratar

med honom.

1974 köpte Kurt sin Monsun om 31 fot från Hallberg Rassy för 106 000 kronor kontant. Han döpte henne till "Golden Lady", det var ett namn han tänkt ut för den drömkvinna som han längtat efter. Nu blev det en segelbåt, och det ångrar han inte. De första resorna gick genom Kielkanalen och runt Skagen till England. Han seglade ensam, det kändes skönt att ta hand om sig själv, att själv sköta alla sysslorna ombord, från navigering till matlagning.

Första varvet jorden runt

Så tränade Kurt för den första jorden-runtseglingen, som han gav sig ut på hösten 1980 efter pensioneringen. Den var noga planlagd och blev en sällsamt lyckad segling. Vädrret var strålande, som mest blåste det kuling. Resan varade i tre år och gick från Falmouth via Lissabon och Kanarieöarna till Barbados, genom Panamakanalen och vidare till Marquesasöarna. Vid Bora-bora tio timmars segling från Tahiti ankrades Golden Lady upp under två år. Här trivdes Kurt allra bäst, både med ömänniskorna och kollegerna världsomseglarna; de ställde alltid upp för varandra i vått och torrt. Här gick ryktet om den fantastiska hårshampot gröna Yes, det vi brukar diska med här hemma. -Det är ett alla tiders shampo, det löddrar fint även i saltvatten, säger Kurt. Badkaret hade han på utsidan relingen, det var bara att låta sig falla baklänges ner i det varma, klara vattnet.

Från Tahiti gick seglingen vidare till Tonga-öarna, till Fidji och så till Nya Zeeland, till Sidney i Australien och över Indiska Oceanen till Durban i Sydafrika. Efter att ha rundat Godahoppsudden gick han till S:t Helena och Ascension.

I hårt väder i engelska kanalen under seglingen hem i juni 1991.

Foto Nisse Danielsson, Radio Malmöhus.

Så seglade han upp till Västindien och Barbados, rundade Bermuda och vände stäven österut. I juni 1983 kom han hem till Råå.

Andra seglingen

Den andra jorden runt-resan pågick i 312 dygn från hösten 1984. Kurt rundade Kap Horn motsatt väg och gick från Falklandsöarna hela vägen upp till Falmouth på sitt längsta "leg" under 91 dygn i ett sträck. Från ekvatorn och norrut var det motvind och grov sjö hela tiden. Kurt och hans Golden Lady fick kryssa hela vägen, varannan dag gjorde han slag. Navigeringen skötte han med sextanten.

Dagsschemat var noga inrutat med olika sysslor och på kvällen gick han och lade sig och bad Gud ta hand om nattvakten.

Kurt Björklund upplever sig inte själv

som utpräglad religiös, men han säger att han bär med sig en tro som han fått som liten. Och den som säger att han aldrig bett till Gud, han ljuger, säger han.

Sista världsomseglingen

1988-91 stävade Golden Lady ut på sin sista jordenruntsegling. Det blev en strapatsrik färd. I Australien blev Kurt intagen på lasarett efter att bommen slagit sönder hans ansikte. Under tiden låg Golden Lady ankrad vid kusten norr om Sidney. En storm kastade henne 20 meter upp på land, hela 25 distansminuter från ankringsplatsen. Mirakulöst nog blev bara windexen i masttoppen skadad. Båten kunde bärgas med hjälp av ett företag som utan kostnad ställde upp med bandgående kranar.

Utanför Sydafrika kom så den rykande storm som höll på att bli slutet på ett liv till sjöss. Ladyn seglade på med

bara en liten trekant av rullgenuan och storen satta. Vågorna var 20 meter höga. Kurt hade selen på sig, för säkerhets skull fäst med två linor i pulpit. Plötsligt kom en udda våg, under den öppnade sig ett bråddjup. Golden Lady tippade ner i djupet och slog runt. Uppe igen torkade Kurt vattnet ur ögonen och såg att hela riggen var borta. Masten hängde under båten. Kurt fick hasa sig fram på däck och klippa av vant och stag med en avbitare så att masten inte skulle slå håll i skrovet.

Den lyckligaste stunden

Glaset i aktersta babordsventilen hade tryckts in och här forsade sjöarna in i kajutan. Kurt försökte ösa, men vattnet steg oupphörligt. En ny brottsjö kastade båten i kontrakurs och sjöarna kom nu från styrbordssidan. Kurt kunde nu länsa båten hjälpligt och laga den trasiga ventilen med träbotten från gummiflotten. Efter 6 timmar kunde han få liv i motorn som stått under vatten. 5 dygn senare, utan sömn och mat, fick han syn på pirarna till Durbans hamn. -Det var, säger Kurt, den lyckligaste stunden i mitt liv! Sen minns han inte mer förrän han vaknade i en sjukhussäng och en svart-hyad läkare önskade honom välkommen tillbaka till livet. Då beslöt han sig för att aldrig mera gå till sjöss. Men det beslutet stod inte fast många dagar. Snart var Kurt Björklund på benen och planerade för seglingen hem.

Tack vare vännerna på Råå flögs ny mast, rigg och segel ner från Göteborg. Efter tre månader kunde Kurt sätta kursen mot norr och hemmahamnen igen.

En tropisk parasit i levern tvingade Kurt till en 11 månader lång sjukhusvistelse i Helsingborg. 1992 gav han sig ut på den sista resan som ändade i Väst-

dien. En utsliten höftled tvingade honom att vända hem igen. Nu ska även den andra höftleden bytas ut. Kurt har gått i land för gott och njuter sitt otium tillsammans med hustrun Gunilla i stugan "Last Harbour" på landborgen i Ättekulla. Här har han utsikt över det blåande hav som varit hans liv. Och Golden Lady, hon får äran att som första plastbåt i landet hamna på museum. I den båthall på Råå Museum som ska stå klar till sommaren finner hon sin sista hamn. Här blir hon en attraktion som inget annat sjöfartsmuseum i världen kan skryta med.

Otto von Friesen

*Kurt med hustrun Gunilla på förstukvis-
ten till stugan "Last Harbour".*

Foto Otto v Friesen.

Min första fiskeresan i Kattegatt

Denna läckra berättelse har vi fått av Bodil Andersson här på Råå. Hur hon i sin tur kommit över den är bara det en egen historia: En dag hemma hos Bodils föräldrar i början på 1980-talet trillade en tavla ner från väggen och gick sönder. När man skulle laga den upptäckte man att en tidningssida från HD använts som mellanlägg. Sidan var från juletid under något av krigsåren 1940-45 och visade sig innehålla följande berättelse. Det lustiga var att Nils P. Jönsson, "Jesjivaren" i berättelsen var Bodils farfar och Jöns P. Jönsson farfaderns bror.

Vi har däremot inte kunnat utröna vem berättaren var. Enligt texten var Jöns P. Jönsson hans svåger, men längre kommer vi inte. Om någon av läsarna kan hjälpa oss, hör av er till museet.

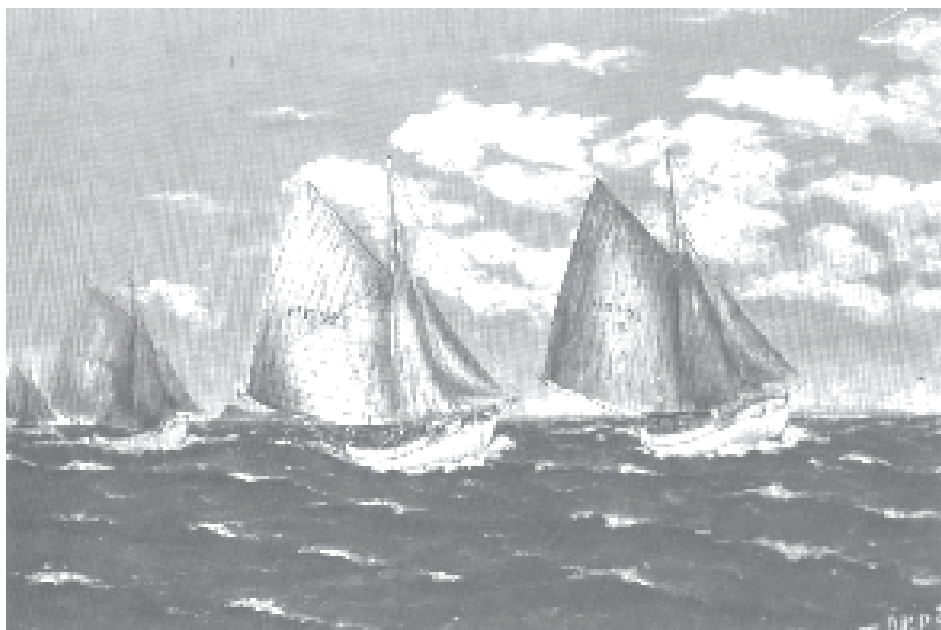
Min första fiskeresan till Kattegatt var i december 1894 med kvassen Necanor, djupvattenseglare å mycket kraftig böljejämnare. Besättningen var skepparen Nils P. Jönsson, Magnus Nilsson, Janne Pettersson, Jöns P. Jönsson å undertecknad. Komna ut norr från Anholt efter väl förrättad fiskelycka var fångsten riklig och dammen fylld av diverse härlig levande fisk. Denna resa fick jag min första lektion i matlagning, eller rättare sagt madabekymmer å de första råden lyste: -Därest du tar vann me kopparke-len uden bors paug blir du av mönstrad de första vi kommer hem å de vellente så lite de.

Min första officiella middag i denna miljö bestod av kolja å pantofflor, såsen ble jag inte betrodd att anrätta. Dens skulle svåger Jöns laga till, medan vi andra satte nödiga segel för resans påbörjande mot hemmet. Vinden var

sydostrikt emot men gott väder. Däcket spolades rent å den efterlängtnade middagen nalkades. Det får tilläggas att gubbarna hade ju levat i lillbåten sen solens uppgång å halat redskap så det var ju inte alls konstigt om magen började knorra.

Middagen serverades akter på kajuttaket så att rorsmannen också kunde vara med om förplägnaden, och allt gick bra tills såsen serverades. -Nä, hur ser den ud, anmärkte nån av gubbarna, som tyckte att den så nåd konstig ud. -Ja ska säja, sa svåger Jöns, att ja e ingen expert på såser, men i alla fall ble både botten i fiskakelen å pantofflebacken synliga, så aptiten va de inget fel på.

Nu började gubbarna resonera vilken väg vi skulle segla, eller på sjömansspråket styrbords eller babords halsar. Där stod en bank i väster å där skulle säkert vinden komma ifrån, men

Fiskekvassar från Råå. Akvarell av A.P. Persson från 1930-talet

svåger Jöns mente, att de ble nog ente denna resan, å de slog in, ty ju längre västvarv vi kom, ju merrymde vinden. Nästa morgon pejlades Fornäs fyr på jutska kusten tvärs om styrbord.

Vinden hade ökat, Necanor trampade å sprätte så durkarna i skansen vände sej om. Janne Petterson som varrorsman tyckte att de var bättre att hålla av ner te Jylland, än att ligga på kryss me en sådan ”havstångare” å ”böljehjämnare” och sitta å sluga saltvann, för där kunde vi få oss en riktig halvstop akvavitt. På det örat ville gubbarna inte höra, utan resan fortsatte och mitt enda arbete var att både natt å dag elda i kaminen och hämta kol å ved från lastrummet. Det var inte så riskfritt alltid utan ibland fick jag en

ordentlig översköljning. Min plats var på bänken vid kaminen å de var väl inte så fritt att jag nicka till nån gång. När gubbarna kom ner vid vaktombytet om nätterna, fick jag mej gärna en knuff me tilltalet: -Sover du nu igen paug?

Resan fortsattes utan några märkvärdigheter, men ett är säkert att Ola Holm, som var byggherre till Necanor, inte hade infriat sitt löfte till skepparen vid stapelavlöpningen: -Här ska du sablar i den få en rikti stitsfiligitsare Jönsson, eller ”Jesjivaren” som han i dagligt tal kallades.

Jesjivaren, som hade fått en ny dräkt av oljekläder, köpta på Råå Handelsförening, och som alla äldre

Rååbor vet, sparade inte ”Kopparslagaren” på linoljan (så kallades mannen som hade hand om affärens oljekläder), utan han bara klente på tills att de kunde stå för sej själv, om de var nån gubbe i dem eller ej, å Jesjivaren tyckte nog att han såg bra ut i den nye dräkten, för han som de andra gubbarna gällde att hade de fått oljetyget på, kom det inte av förrän resan var fullbordad, om än solen sken som i Karlstad. Jesjivaren som fler tyckte om att ligga gott å klockan fyra vid vaktombytet på morronen kröp han till kojs med den nye dräkten på, men det tycktes som att där inte kunde bli

någon riktig ro för han bara skruvade och vände på sej. Till att ligga gott i den tiden hörde att man låg på en tjock å stinn fjärdyna, å de gjorde Jesjivaren nämligen, å ve Necanors ojämna rörelser sprack fjärdynan, å den nye dräkten var ju inte sen att anamma all fjären, så när Jesjivaren kom framkrypande me all fjären över sej, blev Necanor snart ett enda fjärmagasin. Men tiden gick å där var ju allti nåed som blåstes eller gneds av, men nåt riktigt klar alibi kunde de inte bli.

På tredje dagens kväll var vi hemma å som regel var ju alltid deras kära kvingor å to emot sina gubbar, å hade

Fiskekvassar med seglen på tork vid "Rättfällan" i Råå hamn (vid nuvarande Varvsgatan och fiskebodarna).

Detta är ett av de äldsta korten från hamnen och är taget på 1880-talet.

resan varit lång var de ju dubbelt kärt när de kom hem. Jesjivaren var den förste som landa med fånglinan. -Nä som du ser ud, Nils Petter, sa hansa kvinga. De ser ju ud som om du legat i ett hönsahus. -Ja, fnyste näen å di andra gubbarnas gemåler, då har di väl ente haft nån brist på ägg heller. Men Jesjivarn blev inte svaret skyldig. -Nä, de kan nog hända, men hade resan varat litt längre hade de nock vatt köllingar åssä....

Så till sist den stora upplevelsen att få komma till millionstaden Kongens By, där fångsten skulle avyttras, och se detta myllrande liv av människor och fordon i rörelse. När lasten var såld å gubbarna fick pengar på fickan, skulle det provianteras. Kaffe, te, socker, tobak, "komjanskrenglor" å inte Ålborjs akvavitt att förglömma, förtullarna fick ju haminsten halv stob att dela, när vi kom hem. För då ble di alltid litt mer mejrliga, tyckte gubbar-

na.

Nu börja nån av gubbarna å gnälla för mad. Så gick vi till Svarte Gade å spiste fläskasteg å sajogrynsvälling å gubbarna fick sej ett par snapsa å en flaska vittöl, vilket undertecknad också fick en sqvätt av.

Nu va gubbarna mätta å glada. Nu tyckte nån att vi skulle gå te "lasatorjet" för där va alltid rolit. Så bar de iväg till denna brokiga marknad. Där såldes allt mellan himmel å jor, från kanariefula te papegojor nere från smågatorna som kunde berätta en hel del om sin förre ägare m.m. Utropen lydde nåd så här: -Här ha vi ett bylte tøj, nåd frå en gammal källing å nåd frå en myed ung söd olskulds-piges garderob. Ja, ni känner Danmarks gemyt. Enligt de gamlas berättelser har de släpats många bylte tøj å avlagda grannlåter till Old Sweden frå detta lasatorj. Men denna gången stannade Janne P. för ett bud, vars innehåll granskades på hemresan. Där saknades inte poänger å muntrasjoner. I detta bylte var frå de onämnbare te Blöckers patenterade stubb. Men den får ente komma under Blöckers åsyn, mente Janne P. Den får Gunella bruga som den e. Annars får både Blöcker å Stina dån-dimpen på affären....

En bild betyder så mycket

Olle "Jansson" Nilsson i sitt rätta element, bakom årorna i sin rååsnipa. Skutan i bakgrunden är förmodligen en galeas från Donsö vars skeppare hette Johannes Hansson. Lustbåten på utsidan kan man med ledning av de generösa linjerna miss-tänka är ett Bernhard Pålsson-Bygge. Foto Enok Jönsson.

Samlingarna i ett museum som vårt består inte bara av föremål. Här finns också mängder av dokument av olika slag: loggböcker, sjömansböcker, brev, kontrakt, sjöförklaringsringar, lagfarter, mm. Men en av de allra värdefullaste informationsbärarna är bilden, och då särskilt den fotografiska bilden. Ett foto visar människor och miljöer vid olika tidpunkter och detaljerna är många. Vi kan se hur husen såg ut, hur människorna var klädda. Bortglömda förhållanden står fram i nytt ljus.

Enok Jönsson, segelmakaren på Patrullgatan, var intresserad amatörfotograf. Bland de negativ han lämnade efter sig, har vi låtit kopiera en bild med ett hamnmotiv från 30-40-talet. Mannen i snipen är Olle "Jansson" Nilsson. Vi har berättat om honom förut här i Museitidningen. Han hoppade in då och då och hjälpte till på lotsbåtarna. Olle fiskade. Han rodde långt ut på

Sundet och satte sina garn. Hade han medvind, satte han ett segel. En gång ville en bekant att han skulle skaffa sig en aktersnurra. Då skulle han slippa ro. Motorn sattes fast på båten. Men den ville inte starta, hur mycket man än drog i snöret. Olle tyckte att det kunde räcka: -Smid skiden i sjön! Det blev ingen motor, årorna fick duga även i fortsättningen.

Vi på museet vill gärna ha in gamla och nya fotografier som belyser livet här på Råå och till sjöss. Släng aldrig några sådana bilder eller negativ utan att fråga museet. Är du osäker är du alltid mycket välkommen ner till museet, så hjälper vi till. Kom ihåg att ett gammalt och till synes värdelöst negativ i ett gulnat kuvert kan vara en skatt för framtiden. Det hör hemma på museet, inte i en soptcontainer.

Otto v Friesen

Sven Backe

Så var allt plötsligt annorlunda.

En starkt engagerad vice ordförande var inte längre till hands för museets verksamhet och dess utbyggnad men framför allt fanns inte längre den vänfaste och godhjärtade Sven Backe.

Sven hade bara varit med i styrelsen några få år, men år fyllda av hans aktiva arbete. Med sin stora kontaktyta parad med en vilja att göra en gedigen insats för museet och inte minst för nybygget var han en stor tillgång för vår förening.

Hans starka och rättframma prägel på vad han än sysslade med är inte längre tillgänglig i vår krets.

Saknaden efter honom är stor och känns mycket tung.

Sven var uppfostrad i ett hem präglad av havets vardag som med dess lycka och bekymmer tidigt påverkade hans levnadsbana. Som Råågrabb och ung sjöscout fick han sin första erfarenhet av havet och dess miljö. Efter sjökaptensexamen och reservofficersutbildning blev det några år till sjöss innan han engagerades av Carl Hall till LB-färjorna.

Genom sitt sjömannskap och kunnande samt sitt intresse för att finna nya vägar till bättre båtar och en bättre färjetrafik fick han snabbt nya arbetsuppgifter inom företaget. Som vice VD i Scandinavian Ferry Lines AB med ansvar för projekt, säkerhet och inte minst utveckling bidrog han bl.a. till en bättre miljö där hans starka miljöintresse bl.a. gav nya intressanta miljölösningar på "Aurora" och han blev därigenom en av den moderna färjetrafikens förgrundsgestalter. Vid sidan av sitt jobb var Sven mycket anlitad med olika uppdrag inom sjöfartsnäringsen bl.a. såsom ordförande i Helsingborgsavdelningen av Sveriges Sjöfart och Sjöförsvar.

Hans fritidsintresse präglades av golf, resor och på senare år fiske - hobbies som han tyvärr inte fick fördelen att njuta av under ytterligare några år. Han dog för tidigt men hans livsgärningar hade många fler år på nacken.

Nils Pålsson

MUSEITIDNINGEN

Redaktör: Otto v Friesen
Patrullgatan 18
252 70 Råå
Tel 042-26 16 20

I redaktionen:
Ragnar Thornberg
Lennart Åström

FRÅN ÅRSMÖTET

Den 30 mars 1995 hölls årsmöte i Raus församlingssgård. C:a 110 medlemmar deltog i mötesförhandlingarna, därav 104 medlemmar. Ett ljus tändes till minne av de föreningsmedlemmar som gått bort under det gångna året. Efter dagordningens fastställande vidtog årsmötesförhandlingarna med val av styrelse etc. Efter konstituering har denna följande utseende:

Ordf.	Ragnar Thornberg	Adjungerade	Eric Björck (arkivarie)
Vice ordf.	Sven Backe		Örjan Kronvall (segelfartyg och dess dokumentation)
Sekr.	Siv Olsson		Gunilla Kittel (bitr. kassör)
Kassör	Torsten Stuesson		Staffan Jonasson
Materialförvaltare	Harry Monroe	Revisorer	Jan A Delin
Övriga	Börje Rådbrink	Revisorsuppl.	Stig Fernehall
	Bengt Rådbrink	Valberedning	Nils Pålsson (sammankallande)
	Eva Olsson		Kerstin Jönsson
	Lennart Åström		Örjan Kronvall
Suppl.	Barbro Kronvall		Bernt Mattson
	Marianne Wittgren		

Information gavs och beslut angående tillbyggnad av museet fattades efter votering med röstsiffrorna 99 mot 5. Sigge Johansson, mångårig styrelseledamot, utsågs till hedersmedlem och mottog diplom. John Holm höll ett elegant tal till alla som varit inblandade i arbetet för Råå Museum. Han avslutade sitt tal med vår styrelseordförandes valspråk "För Råå Museum - vi gör det tillsammans".

Ordförande Ragnar Thornberg tackade och menade att vi skall göra vårt bästa till glädje åt alla. Han uppmanade alla att komma till höstmötet. Årsmötet avslutades.

RÅÅ MUSEUM FÖR FISKE OCH SJÖFART GRUNDAT 1933

Hamnplan, 252 70 Råå, Tel 042-26 11 31, Postgiro 64 48 36-9

Museet öppet under vinterhalvåret onsdagar 17-20.

Öppet för grupper efter tidsbeställning hos Eric Björck tel 042-26 04 68.

Medlemsavgift 50:- per år, ständigt medlemskap 500:-